

Св. свещеномъченик Климент, епископ Анкирски

† 23 януари 312 година

Тропар, глас 4:

Лоза на преподобието, стъбло на страдалчеството, цвят най-свещен и плод богодаден, вечноцъфтящ, си дарил себе си на верните, всесвещени; но като състрадалец на мъчениците и съпрестолник на свещеноначалниците, моли Христа Бога да се спасят нашите души.

Кондак, глас 4:

Бил си честна клонка на Христовата лоза, показал си се многострадален, Клименте всехвални, и със страдащите си зовял: Ти, Христе, си светла радост на мъчениците.

Житие на свети свещеномъченик Климент, епископ Анкирски

Свети Климент се родил в гр. Анкира (днешната турска столица Анкара), в областта Галатия – една от люлките на малоазийското християнство, което оставило спомена за безбройни и славни изповедници на евангелската вяра. Своя бърз възход във вярата, благочестието и изповедническото мъжество той дължал на блажената си майка Ефросиния. Убедени в словата на апостола, че “не повярвал мъж бива осветен чрез вярваща жена” (1Кор. 7:14), нейните родители я омъжили за един закоравял езичник, но надеждите им не се оправдали. Този мъж не само не мислел да приеме вярата на жена си, но с всички средства полагал усилия да привлече нея към езичеството. По цели нощи вярващата християнка се молила на Бога да ѝ дари или духовно единство, или пълна разлъка с този неповярвал мъж. Господ се отвърнал от този порочен човек, като непотребен Свой раб, и той скоро умрял, като оставил Ефросиния с пеленаче на ръце, на което дали името Климент.

Когато той бил на 12 години, умряла и майка му. За останалия сирак се погрижила приятелката на майка му, богатата и благородна София, която нямала деца. Тя била много състрадателна. По време на един глад в Галатия мнозина от жителите на Анкира оставяли на произвола на съдбата своите дечица, понеже нямали с какво да ги хранят. Климент, който и след майчината смърт се намирал под добро влияние, събирал тези дечица и ги водел в дома на София, а тя ги хранила и обличала. Благодарение на Климентовата помощ нейната къща се превърнала не само в дом за бедните, но и школа за възпитание. Защото нейният питомец учил тези изоставени деца и ги подготвял за кръщение.

Тези негови занимания и чистият му живот събудили общото уважение към него и затова рано приел свещенство, и едва достигнал 20 години, той бил избран за Анкирски епископ. Сега върху плещите му легнала не само грижата за Софиините питомци. Той с успех разпространявал християнството и укрепвал всички в евангелските добродетели.

Скоро настъпило времето на тежки изпитания за Църквата. Тъкмо в Мала Азия пламнал и се

пръснал по света пожарът на деветото гонение срещу християните. Главният прицел на гонителите станали християнските епископи, останалите клирици и дори църковните четци. Органите на римската власт изпълнявали царския указ за гонението с такова усърдие, че в тъмниците не оставало място за углавните престъпници. Ревностният архипастир на Анкира бил първата жертва. Мъчителите изнемогвали и се сменяли един след друг в изтезанията. Пребит и стърган с железни зъбци, младият епископ не приличал на себе си. Цялото му тяло се превърнало на една рана; дори вътрешностите му се показали. Когато най-сетне го захвърлили в тъмницата, за общо изумление на другата сутрин го намерили напълно изцелен. Решили да го изпратят в Рим. Отново се заредили мъчения и тъмница, но на Бога било угодно да го прослави с такива изцеления, че поразеният народ масово изповядвал християнството и мнозина поради това приели мъченическа смърт.

От Рим той бил прехвърлен в Никомидия, където отново го предали на изтезания заедно с неговия новопокръстен ученик Агатангел. Никога не изнемогвала душата на великия страдалец. Като виждал с очите си, колко много люде преминават в християнството поради неговото страдание, свещеномъченикът просто се сродил с болката и сам желал все повече да страда.

Тъмничните надзорници припомнили на градското началство за отдавнашните затворници Климент и Агатангел: “Много години те са мъчени от разни властници, но са все живи и здрави, и ние почнахме да си мислим дали те не са безсмъртни?” По заповед на Максимин св. Климент бил отведен в Анкира и тогавашният управител наредил да го затворят в тъмницата и всеки ден да го измъчват най-жестоко. В продължение на два месеца всеки ден нанасяли по лицето и главата на удивителния мъченик 150 удара с чепата тояга. Самите мъчителите били слисани от неговото непоколебимо търпение. Той понесъл изтезанията на единадесет мъчителите от започването на гонението до мъченическата си смърт – цели 28 години.

По случай пристигането на нов анкирски управител на Климент било позволено да излезе от тъмницата в нощта срещу Богоявление (6 януари) и да остане сред своето паство до 23 януари. Той извършвал божествената служба и произнасял проповеди, в които предсказал своята скорошна смърт и близкото прекратяване на гоненията. По време на самото богослужение, когато принасял безкръвната евхаристийна жертва, св. Климент Анкирски бил обезглавен заедно със своите дякони Христофор и Харитон в 296 г. и техните останки били погребани от блажената София.

Св. мъченик Агатангел бил измъчван до смърт и починал малко по-рано, но неговата памет се празнува на 23 януари заедно с паметта на неговия учител св. Климент Анкирски.

© *Жития на светиите*. Синодално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).

Св. преподобномъченик Анастасий Перски

Св. преподобномученик Анастасий Персиец

† 628 година

Кондак

Да възнеем, верни, в песни божествения ученик и Павлов спътник Тимотей; с него да почете мърдия Анастасия, възсиял от Персия като звезда и прогонващ нашите душевни страсти и телесни недъзи.

Житие на свети преподобномъченик Анастасий Перски

В мирския си живот Анастасий се наричал Магундат и бил син на персийски маг. Служил в конницата на Хорзой II (590-628 г.) и взел участие в похода на пълководеца Шахин, с когото проникнал дори до гр. Халкидон във Византия. Когато се отклонил от войската, той отишъл в Йераполис при река Нил и постъпил при един персийски златар да учи занаята му и да слуша учението на Исуса, защото златарят бил християнин. Посещавал с него църквата и разпитвал за изобразените по стените икони, които разказвали за подвизите на мъчениците и светците.

В самата Персия християнската религия станала много известна след 614 г., когато Хорзой превзел Йерусалим и отнесъл със себе си светия Господен кръст, чрез който ставали много чудеса и който бил върнат обратно при сина му Кобад. Всичко това все повече разпалвало вярата му и той все по-силно желаел да получи кръщение, но златарят отклонявал своята помощ, защото по това време се бояли от персите.

Тогава Магундат решил да осъществи мечтата си, като замине за Палестина и скоро се озовал в Йерусалим. Тук постъпил на служба при един христолюбив златар, който го завел при свещеник Илия от храма "Свето Възкресение" (Храм Гроб Господен).

За младежа узнал и йерусалимския патриарх Модест, който го кръстил, и след свалянето на бялата кръщелна дреха на осмия ден го поверил на един благочестив старец от йерусалимските манастири. Голямо било неговото усърдие. Той се научил да чете от свещените книги на гръцки и така безупречно изпълнявал всичките си монашески задължения като послушник, че старецът го постригал за монах и му дал името Анастасий.

И така този млад персиец, който владеел магическото изкуство на баща си и участвал в победоносните походи на Хорзой, сега станал образец монах, който спечелил обичта и уважението на всички братя със своите добродетели: смирение, кротост и трудолюбие. С каквото и да се занимавали ръцете му, неговите мисли били винаги устремени в молитва към Бога. Мислите му често се спирали и върху мъченическите подвизи и това обливало в сълзи очите му, като все повече в сърцето му запламтявал копнежът да сподели тяхната свята участ.

Когато укрепнал достатъчно в духовното си издигане и неговият старец се убедил в искреността на намеренията му, Анастасий получил най-сетне благословия да отиде на

мъченически подвиг. По онова време Палестина се намирала под персийска власт. Скоро след това той бил задържан под стража в Кесария Палестинска и разпитван в преторията пред персийския управител. Изтезаван на два пъти, хвърлян в тъмница и изкарван да носи камъни, окован във вериги, Анастасий водил дълги спорове и произнасял защитни речи пред мъчителите си за истинската вяра.

През една нощ друг затворник-юдеин видял как цялата тъмница просияла от неземна светлина и около дивния персиец се събрал цял сонм от лъчезани набожители, които облажавали мъченика заради неговите страдания. Облажавали Анастасия и събратята му от неговия манастир, а неговия старец така силно съчувствал на ученика си, че сякаш сам бил подлаган на същите страдания.

Многократно мъчен и пребиван, смелият изповедник бил пуснат да посети празничното богослужение по ходатайството на виден сановник. С голяма радост християните посрещнали невинния старадалец и целували със сълзи неговите тежки вериги. В уреченото време той отново бил върнат в тъмницата, за да бъде изпратен на съд пред самия Хорзой в Персия. Тук бил подложен на нови жестоки мъчения. В тежко състояние го отнесли в тъмницата. Тъмничният пазач бил таен християнин и много се грижил да облекчава участта на своите измъчвани едновременно. По заповед на царя Анастасий бил подложен на другия ден на нови изтезания. Разярен от непобедимото мъжество на своя някогашен войн, Хорзой заповядал да го удавят на другия ден заедно със седемдесет негови другари.

- Аз желях да бъда разкъсан на парчета от вас заради моя Христос, и тая смърт е малко за мене. Благодаря на Господа, че с това малко страдание ми дава възможност да премина във великата и неизказана слава на светите мъченици! - казал Анастасий на своите смаяни палачи.

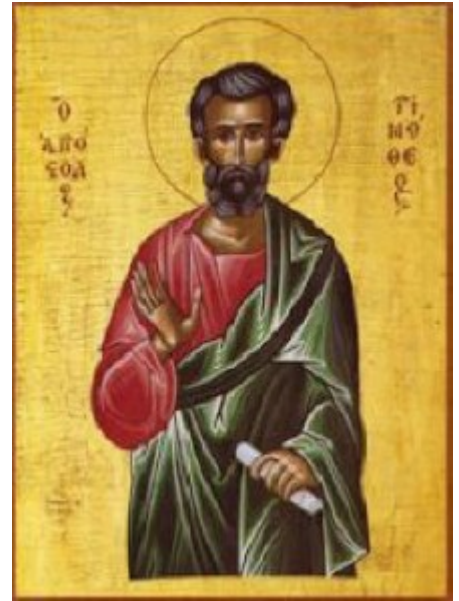
Оставили телата на удавените мъченици да бъдат разкъсани от зли кучета, но нито едно не се докоснало до тялото на св. Анастасий. Строги войници пазили, да не би някой християнин да вземе тялото му.

Св. Анастасий Перски загинал в 628 година. По-късно неговите св. мощи били пренесени в Йерусалим.

© *Жития на светиите. Синодално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).*

Св. апостол Тимотей от Седемдесетте апостоли

Църковни песнопения

Тропар на апостол Тимотей, глас 4

*Научил се на благост и трезвен във всичко,
с блага съвест свещенолепно облечен,
почерпил си от избрания съсъд неизречените истини
и като си запазил вярата,
спокойно си завършил живота, апостоле тимотее, моли Христа Бога да се спасят
нашите души*

Тропар на свети мъченик, глас 4

*Твоят мъченик, Господи, при своето страдание прие от Тебе, нашия Бог, нетленен
венец,
Защото, имащ Твоята подкрепа, мъчителите повали и съкруши на демоните
безсилната дързост:
с неговите молитви спаси нашите души.*

Кондак, глас 1, подобен: Лик ангелски

*Божественият ученик и съпътешественик на ап. Павла, Тимотея,
ние, верните, да възпеем с песни:
с него да почитем и мъдрия Анастасия, изгрял като звезда от Персия
и отгонващ нашите духовни страсти и телесни недъзи.*

Житие на свети апостол Тимотей

Градът Листра се намирал в Ликаония, в Мала Азия. В този град се родил Тимотей (Деян. 16:1), който бил обърнат в християнството от св. апостол Павел по време на първото му мисионерско пътешествие. Майка му Евника и баба му Лоида били еврейки, а баща му бил елин. При второто си пътешествие великият апостол на езичниците го обрязал “заради юдеите, които бяха по ония места” (Деян. 16:3) и го взел за свой спътник.

От това време нататък Тимотей бил постоянен спътник на св. ап. Павел, който му възлагал важни поръчения. Сведенията, които Тимотей донесъл на своя учител от Солун в Коринт (1Сол. 3:1-3), станали повод за написването на Първото послание до християните в Солун.

Важна роля по отношение на коринтските християни има ап. Тимотей и при третото пътешествие на ап. Павел (1Кор. 4:17, 16:10; Рим.16:21). Заедно с други шест спътници Тимотей придружавал учителя си и до Йерусалим (Деян. 20:4). Тимотей бил заедно със затворения Павел в Рим (Кол. 1:1; Филим. 1; Фил. 1:1), и св. Павел съобщава, че ученикът му преди него бил освободен (Евр.13:23). През последните години на ап. Павел той бил поставен като негов заместник на отговорното апостолско поприще в Ефес (1Тим. 1:3).

Скоро преди смъртта си ап. Павел чувства копнеж да го види и му поръчал да отиде в Рим (2Тим. 4:11), след което Тимотей отново се върнал в Ефес. Евсевий Кесарийски (263-339) в своята “Църковна история” го нарича “първи епископ на Ефес”.

Св. ап. Тимотей бил умъртвен на 22 януари 97 г. от езическа тълпа, защото излязъл пред езическото шествие и го изобличил за безсрамните действия по време на Артемидините тържества.

Светите му мощи са били пренесени от император Констанций (337-361) в Цариград и положени заедно с мощите на св. Лука и св. Андрей Първозвани в храма “Св. апостоли”. Покъсно били отнесени в Италия от кръстоносците.

В канона на новозаветните свещени книги влизат две Павлови послания до св. апостол Тимотей (1Тим., 2Тим.), които принадлежат към неговите “пастирски послания”. Първото е написано след “първите окови” на ап. Павел, а второто малко преди неговата мъченическа смърт в 67 година.

© *Жития на светите*. Синодално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).

Св. мъченик Неофит от Витиния

† 290 година

Тропар на мъченик, глас 4

*Твоят мъченик, Господи,
при своето страдание прие от Тебе, нашия Бог, нетленен венец,
Защото, имаш Твоята подкрепа, мъчителите повали
и съкруши на демоните безсилната дързост:
с неговите молитви спаси нашите души.*

Житие на св. мъченик Неофит

Във времето на жестокия император Диоклетиан (284–305 г.) в древния град Никея на малоазийската област Витиния живяло благочестивото християнско семейство на Теодор и жена му Флоренция, които имали благодатна рожба – юношата Неофит. Той бил слънчево дете. Още от десетгодишна възраст, когато посещавал училище, проявил изключителни за годините си качества. Той раздавал на бедните си другарчета вземаната от къщи храна и, докато те ядели, той се молил пред изображението на светия кръст, което сам начертавал върху източните порти на родния си град. Надарен от детство с дар на чудотворство, малкият Неофит удрял с ръката си каменната стена и от нея бликвала вода за пиене на другарчетата му, на които той запрещавал да казват за виденото чудо. Негово голямо чудо било възкресението на собствената му майка. Но той особено се проявил като удивителен мъченик за Христовата вяра.

На 15-годишна възраст Неофит живеел в една пещера на Олимп (в Мала Азия) с един лъв. Гонението против християните било в пълна сила. По случай някакъв езически празник местните управители Декий и Уар устроили всенародно жертвоприношение на идолите. Усърдието им през този ден било още по-голямо, защото във Витиния пребивавали августът Диоклетиан и неговият кесар Максимиан Галерии, главният подбудител на кървавото гонение.

Всред разгара на шумното езическо празненство изведнъж на тържището се появил юношата Неофит с лице, осияно от небесна светлина, както някога греел образът на Мойсей подир срещата му с Йехова. Ангел Божи го пренесъл на площада, за да свидетелствува пред всички истинността на християнската си вяра. Докато неговите съграждани едва познали сина на Теодор и Флоренция, а всички се учудвали на лъчезарния юноша, Неофит, за общо слисване, произнесъл дръзко изобличение на празната езическа вяра в неодоушевените идоли и благоговейно възхвалил истинския Бог. Занемелият от изненада и гняв Декий напразно увещавал момъка да принесе жертва на идолите. Тогава той употребил върху него всевъзможни свирепи изтезания. Повесили на едно дърво съблечения Неофит и жестоко го били с волски жили. Мъките само увеличавали вдъхновението на младия изповедник и той изричал все по-пламенни слова за покаяние и вразумление на обезумелите езичници. Раните на пребитото и стъргано тяло на мъченика поливали с оцет и ръсили със сол, а от устата му излизал само молитвеният шепот: “Сине Божи, помилвай ме!” Не помогнали и неизбежните ласкателни обещания за награди и лекуване от най-изкусните лекари. Изуменият управител се видял в чудо пред това неустрашимо момче. Той го затворил в тъмница и изтичал до императорския палат.

Августът и неговият кесар решили сами да видят този чудесен момък и на другия ден събрали

населението на Херакловото игрище, където били поставени статуите на двамата императори. Самият Диоклетиан си присвоил прозвището Йовиан (Юпитер – римски бог) и изисквал да му принесат жертви, както на Юпитер. Нито императорското присъствие, нито силно разпалената пещ уплашили непоколебимия млад изповедник. Три дни държали юношата в огнената пещ със затворени врати, като се надявали, че и костите му ще се превърнат в пепел. На третия ден Неофит излязъл от пещта невредим, подобно на тримата момци от вавилонската пещ (Дан. 3:94).

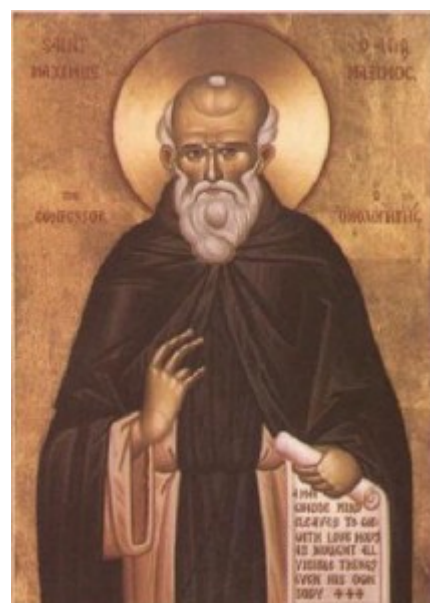
Но и това не вразумило мъчителите. Те търсили, с какво друго да го измъчат и погубят. Завели юношата на арената и пуснали срещу съблечения Неофит мечки стръвници, но те като укротени животни превили крака пред мъченика, а после се отдалечили. Накрай довели огромен и страшен лъв, но той се оказал същият, с който Неофит живял в Олимпийската пещера. Вместо да разкъса юношата, свирепият звяр близал нозете му и всички видели от очите му да се ронят сълзи.

Така Бог посрамвал жестокостта на езичниците, които били по-свирепи от най-страшните зверове. Поразеният мъчител в безсилна злоба заповядал да убият Неофит. Тогава един звероподобен езичник с един удар на копието си го пронизал. Така юношата-мъченик прославил Бога със смъртта си на 21 януари 290 година.

© *Жития на светиите*. Синодално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).

[Св. Максим Изповедник](#)

Св. Максим Изповедник

Свт. Максим Исповедник

(ок. 580-662)

Кондак на преподобния, глас 8, подобен: *Возбранной*

*Ревнителят на Троицата, великият Максим, учещ ни ясно на божествената вяра:
да славим Христа в две естества, имащ воля и действия,
в песни достойни ние, верните,
да почетом, като викнем: радвай се, проповедниче на вярата.*

Кратко животоописание

Преподобни Максим Изповедник – от [Цариград](#). Получил високо образование, заемал висша длъжност в двореца на император Ираклий (VII в.). При върлуване ереста на монотелитите отишъл в Рим и по негово внушение папа Мартин свикал събора в Латерана против [i](#) ереста.

Това като научил император Констанс II, приемник на Ираклий, оклеветил Максим и поискал да го изпатят в Цариград. Като не успял, заповядал през нощта да го хванат и отведат. Изправен на съд, бил оклеветен в държавна измяна и вражда против царя. Нанесли му побой, тъй че земята около се оросила от кръвта му. Отрязали му езика, отсекли му дясната ръка и го влачили по улиците на града. Заточен в Херсон, починал в 622 година.

† Траянополский епископ Иларион, Пространен православен месецослов, изд. Тавор.

[Св. патриарх Евтимий Търновски](#)

Св. патриарх Евтимий Търновски

Църковни песнопения

Тропар на преподобния, глас 4

Весели се ти, неплодна пустиньо, благодушестввай ти, неизпитала болки, защото желаният мъж умножи духовните ти чеда, насади ги в благочестие, изпита ги във въздържание и съвършенство в добродетелите: с неговите молитви, Христе Боже, умири нашия живот.

Просиял с пустиннически подвиг, достойно си се изкачил на престола на първосветителството, откъдето си озарил всички с лъчите на богопознанието и си изпил чашата на безкръвното мъченичество. Сега предстоейки пред престола в горния Йерусалим, Евтимие, моли Христа нашия Бог за тези, които почитат твоята памет.

Друг превод: С пустиннически подвиг просия и по достойнство на първосветителски престол се възкачи, откъдето с лъчите на богопознанието и добродетелите озари всички и чашата на безкръвното мъченичество изпи. А сега, като предстоиш пред престола в Горния Йерусалим, Евтимие, моли Христа, нашия Бог, за тези, които почитат твоята памет!

Кондак, глас 8, подобен: Яко начатки

В твоето честно раждане и в твоята божествена памет творението намира радост, преподобни, от многото чудеса благодушествува, от което щедро подай и на нашите души и ги очисти от скверните грехове за да пеем: Аллилуиа.

Кратко животоописание

“Съществуването и преуспяването на моя народ и на вярата на моите предци е и моята лична съдба” (Св. Евтимий Търновски).

Свети Евтимий е роден около 1327 г. в Търново – столица на тогавашна България. Израснал в благовъзпитана семейна среда, надарен щедро от Бога с богати заложби, още твърде млад Евтимий се издигнал високо със своите знания, мъдрост и чист духовен живот.

Добил за времето си добро светско образование, но духовните му търсения го отвели до Килифарския манастир, където около 1350 г. станал монах под духовното ръководство на преподобния Теодосий . По-късно, в продължение на седем години пребивавал в Цариград и в Атонската Света гора.

Завръщайки се в родината, св. Евтимий се усамотил в пещера недалеч от Търново и построил там църквата “Св. Троица”. Скоро при него се заселили ревностни ученици и се образувал цял манастир, превърнал се след време в огнище на просвета и чист духовен живот. Тук св. Евтимий написал жития и похвални слова, поправил богослужебните книги съобразно с гръцките първоизточници, превел други текстове. Създал с времето школа за подготовка на богослови, литургисти, преписвачи на богослужебните и свещените книги, познавачи на гръцки, църковнославянски и на родния говорим език. Житиеписецът Григорий Цамблак сравнява делото на св. Евтимий със стореното от законодателя Мойсей и от египетския цар книголюбец Птолемей.

Славата на св. Евтимий като голям молитвеник, строг аскет, просветен и вдъхновен проповедник го довела до патриаршеския престол през 1375 година. Той станал патриарх по всенародно желание в една от най-бурните и страшни епохи в историята ни. Проявил се като истински пастир. Служил на Бога и народа без отдых и почивка. Когато в столицата нахлули турците и започнали да безчинстват, Евтимий смело се изправил срещу техния предводител и го накарал да спре ужасната сеч. Сред писъците, бодър и силен с пророческата си осанка, той

издигнал глас: *“Не бой се, народе-мъченик, вярвай в Божиата правда и милост! След Голгота иде Възкресение!”* Със заповед на султана патриархът бил изпратен на заточение някъде в Родопите.

Къде точно е бил заточен великият патриарх на осиротяла България не се знае. Предполага се, че е издъхнал през 1401 – 1402 година.

Pravoslaviето.com

Св. преподобни Евтимий Велики

Тропар, глас 4

*Весели се ти, неплодна пустиньо, благодушествай ти, неизпитала болки,
защото желаният мъж умножи духовните ти чеда,
насади ги в благочестие, изпита ги във въздържание и съвършенство в добродетелите:
с неговите молитви, Христе Боже, умири нашия живот.*

Кондак, глас 8, подобен: Яко начатки

*В твоето честно раждане и в твоята божествена памет творението намира радост,
преподобни,
от многото чудеса благодушествува, от което щедро подай и на нашите души
и ги очисти от скверните грехове за да пеем: Аллилуиа.*

Кратко животописание

Преп. Евтимий Велики – от Мелитин, Армения, син на благочестиви родители. Възведен в свещенически чин от Мелитинския епископ, отишъл в Йерусалим, основал манастир, събрал братя, имал чудотворен дар, починал на 96 години в 473 година.

† Траянополски епископ Иларион, Пространен православен месецослов, изд. Тавор.

Житие на св. преподобни Евтимий Велики

Този велик подвижник от юдейската планинска пустиня се родил през 377 г. в град Мелитин (Армения) до река Ефрат.

Син на родители, които дълго време нямали деца, той още при раждането си бил посветен на Бога. За образованието му се погрижил един църковнослужител и местният епископ, който го ръкоположил за свещеник и го поставил надзорник на градските манастири.

Иноческото житие допаднало на преподобни Евтимий и при едно поклонение в Йерусалим той се настанил в известната тогава Фаранска лавра. Тук се свързва със своя ученик, преп. Теоклист, с когото се оттегля да живее от 411 г. в източната част на Юдейската пустиня в един скалист планински проход до Йерихонския път, на десет километра от Йерусалим. За жилище им служила една пещера в долината Дабор.

Но мълвата за техните подвизи скоро събрала около убежището им много фарански монаси и други благочестиви люде, които жадували за благодатното ръководство на преподобни Евтимий. Скоро в пещерата се появила църква, а наоколо възникнало монашеско общежитие, на което св. Евтимий станал игумен. Това било основата на бъдещия прочут Теоктистов манастир, който през 420 г. се прославил с едно голямо чудо на преподобни Евтимий Велики.

Един ден братята на тази обител били уплашени от появата на голяма група въоръжени бедуини. Но вместо разбойнически главатар пред тях се явил един разплакан баща. Шейхът Аспевет дошъл да моли св. Евтимий да излекува сина му Теревон. Нещастният младеж страдал от неизлечима болест. Половината му тяло било изсъхнало. Безпомощни останали усилията не само на най-изкусните лекари, но и на други прочути персийски мъдреци и вълшебници.

Терзан от мъчителната и продължителна болест, младият Теревон веднъж си мислел, лежейки на страдалния си одър: “Ще настъпи ли някога облекчение и на моите страдания? Послужиха ли за нещо лековете на всички гръцки и персийски мъдреци? Струват ли нещо баснословията на нашите влъхви? Къде е силата на нашите богове? Никой и нищо не ще ми помогне, ако не ми изпрати Своята помощ истинския Бог! Боже велики и страшни, Който си сътворил небето и земята, смили се над душата ми и ме избави от болестта!”

Изтощен от своята телесна и душевна мъка, бедният Теревон потънал в трескав сън и имал странно видение. Към него пристъпил човек с дълга прошарена брада и в монашеско облекло, който го разпитал за неговата болест.

- Ще се обърнеш ли към Бога, ако Той те излекува?

- Ще се обърна! – отвърнал обнадежденият момък.

- Аз съм Евтимий и живея в Юдейската пустиня между Йерусалим и Йерихон. Дойди при мене и Бог ще те изцели чрез мене!

Като разбрали причината за идването на бедуините, монасите повикали своя игумен и преподобни Евтимий изслушал разказа на шейха Аспевет. Великият старец се доближил до болния Теревон, помолил се за него, осенил го със светия кръст и младежът веднага оздравял и почнал да прославя Бога. Изумените араби се хвърлили в нозете на Божия угодник и го помолили да ги кръсти, като изповядали вярата си в християнския Бог. Св. Евтимий просветил простите им души с истините на вярата и като се убедил в искреността на тяхното обръщане, покръстил цялото им племе. Получил името Петър, Аспевет станал техен епископ и апостол, а неговият брат се постригал в монашество и подарил цялото си богатство, което преп. Евтимий употребил за манастирските строежи и за помощи на бедните.

Излекуването на Теревон и покръстването на бедуините толкова прославило неговата обител, че св. Евтимий не могъл да живее повече тук. Бог му открил да не възпира заселването на търсещите спасение и затова великият подвижник оставил за игумен преподобни Теоктист, а самия той, придружен от ученика си Дометиан, се оттеглил в пустинята Рува при Мъртвото море и устроил малка църквица върху развалините на Гиркановата крепост Марда. Любимият ученик на св. Евтимий св. Сава Освещени преустроил това място в крепостен манастир в 492 година.

В 423 година Евтимий се уединил в пустинята Зиф и се настанил в същата тъмна пещера, в която някога Давид се скрил от Саул. Жителите на Аристубула, на осем километра южно от Хеврон, измъкнали отшелника от пещерата и му построили църква с манастир, в който той обърнал мнозина манихеи.

Преподобни Евтимий Велики и оттук избягал и заел една пещера на три мили от Теоктистовия манастир, който вече се бил превърнал в една разширена Евтимиева гора. Оттук Евтимий развил огромна душеспасителна дейност, в резултат на която била открита за бедуините специална епархия начело със споменатия еп. Петър.

С усърдие св. Евтимий съдействал за внедряване решенията на III Вселенски събор в Ефес от 431 г. против Нестория (несторианство) и на IV Вселенски събор в Халкидон от 451 г. против Евтихий. Той обърнал към православието съпругата на Теодосий II императрица Евдокия, която поддържала монофизитството.

Деветдесет и шест годишният преп. Евтимий Велики предузнал смъртта си преди началото на Великия пост. На братята, които се събрали да го изпратят по обичая за пустинята, той казал: "Няма да излизам в пустинята. Ще прекарам с вас първата седмица, а в събота посред нощ ще си замина от вас." Той умрял на 20 януари 473 година.

Неговият последен съвет към иноците бил:

- Преди всичко имайте любов помежду си, защото каквото е солта за храната, това е любовта за добродетелта: добродетелта се узнава чрез любов и смирение. Внимавайте, пазете в чистота вашите тела и души! Пазете устава на светата Църква! Помагайте на страдащите! Ако падне в изкушение някой от братята, наставлявайте го, подкрепяйте го! Вратите на манастира да бъдат отворени за бедни и странници! Всичко, що имате, делете с тях, и Господ няма да ви

остави със Своята милост!

При разкопките на неговата знамените лавра в 1929 г. била разкрита неговата надгробна църква.

© *Жития на светиите*. Синодално издателство, София, 1991 година, под редакцията на Партений, епископ Левкийски и архимандрит д-р Атанасий (Бончев).

Житие на преподобния наш отец Евтимий Велики

Преподобният Евтимий произхождал от град Мелитина, в Армения, близо до Ефрат. Родителите му Павел и Дионисия, и двамата християни, произлизали от знатен род и били украсени с добродетели. В продължение на много години те били бездетни, за което дълбоко скърбели. Като посещавали намиращата се близо до града църква на свети мъченик Полиевкт, те винаги се молили на Бога да се развърже тяхното безчадие. И когато една нощ пребивавали в усърдна молитва, към тях дошло някакво божествено видение и те чули:

- Утешете се, защото Бог ви дарява син, единоименен на утешението, защото при раждането му Бог ще подаде утешение на църквите Си.

След това видение Дионисия заченала син, когото още преди раждането родителите обещали да посветят на Бога. И ето, родил им се син и те го нарекли Евтимий. В онова време на изток царувал Валент, а на запад - племенникът му Грациан.

За Христовите църкви, смущавани от арианите, още нямало мир и тишина. Започвайки от времето на царуването на Констанций, Константиновия син, до самата смърт на Валент, православните в продължение на почти четиридесет години търпели преследване и насилие. А когато се родил свети Евтимий, всички скърби на светите църкви се превърнали в утешение и радост: не се навършили и пет месеца от раждането на Евтимий и нечестивият император Валент бил победен от варвари, които опустошавали Тракия, и по време на бягството си, скривайки се в едно селище близо до Адрианопол, в плевня, изгорял. По такъв начин нечестивецът загинал от временния огън, който бил за него като че ли преддверие към вечния. С погибелта на този нечестив цар погинала и цялата арианска сила и скоро, с встъпването в царуване на Теодосий Велики, за светите църкви настъпили тишина и мир.

След кратко време бащата на Евтимий починал. А Дионисия, в изпълнение на обета си, посвещавайки своя син на Бога, както някога Ана - Самуил, довела момчето при своя брат, презвитер Евдоксий, който бил духовен отец на епископа на Мелитинската църква Отрий. А Евдоксий завел момчето при епископа и му разказал всичко за него: как след някакво божествено явление и глас било дадено на безплодни родители заради усърдната им молитва и че то още преди раждането било обещано за служение на Господа. Епископ Отрий, като чул това и се удивил на разказаното, казал:

- Наистина Божият дух почива на това дете.

Като приел момчето при себе си вместо син, Отрий усърдно се грижил за неговото обучение, възлагайки това дело на двама учители от клириците, Акакий и Синодий, мъже благоразумни и

добродетелни, от които всеки впоследствие, в свое време, бил епископ на същата църква. Когато блаженият Евтимий изучил добре божествените книги, епископът го поставил за четец, а майка му, блажената Дионисия, която с непрестанно усърдие служела на Бога, посветил за дякониса на своята църква.

След това свети Евтимий, от юношество известен със своя добродетелен живот и непорочно девство, като преминал всички нисши църковни степени и бил вече монах, посветили в сана на презвитер. Заедно с това му била възложена, макар той и да не искал началстване, и грижата за манастирите, намиращи се в онзи град, тъй като от детство той обикнал монашеството и безмълвието. Затова преподобният често пребивавал в манастира на свети мъченик Полиевкт, който се намирал на известно разстояние от града. А в дните на светата четиридесетница се отдалечавал в една пустинна планина и там се предавал на безмълвие сред подвизи и трудове, известни само на Бога. Съзнавайки, че настоятелството и управлението на манастирите препятстват безмълвието му, и избягвайки заедно с това човешката слава, преподобният в двадесетата година от своя живот тайно отишъл в Йерусалим. Като се поклонил на честния кръст и Христовия гроб и на другите свети места, той посетил светите отци, живеещи в околната пустиня, и като разгледал живота и добродетелта на всеки, се постарал да им подражава. След това отишъл във фаранската лавра, която отстояла на шест поприща от светия град, и като намерил извън манастира една пуста килия в уединено място, са заселил в нея, без да има абсолютно нищо; като се научил да плете кошници, той се хранел от труда на ръцете си. И така, освободил се от всяка земна грижа, той имал само една – как да угоди на Бога.

Преподобният Евтимий не искал да има съжителци на мястото, където безмълвствал, и затова не създавал нито киновия, нито лавра, но отправял идващите при него за пострижение в манастира при преподобни Теоктист; също, ако някой му донасял нещо за телесните нужди – всичко препращал в манастира. А когато Бог благоволил да засели онова място с много монаси, то във видение заповядал на преподобния да не прогонва идващите при него за спасение. Веднъж при него дошли трима братя по плът, родом кападокийци, възпитани в Сирия: Козма, Хризип и Гавриил; те горели духом за духовно усъвършенстване. Но старецът не искал да ги приеме затова, че обичал своето безмълвие, освен това те били млади, а най-младият от братята, Гавриил, от майчина утроба бил скопец и по лице приличал на жена. Тогава през нощта преподобният имал някакво божествено явление, в което към него прозвучал глас:

- Приеми тези братя, защото Бог ги изпрати и занапред не отклонявай никого, който иска да се спаси.

Тогава светецът ги приел и казал на най-големия от тях – Козма:

- Ето аз ви приемам, както ми заповяда това Бог; но направи и ти каквото ти наредя: не позволявай на най-младия брат да излиза от килията, за да не го вижда никой от другите братя: понеже не подобава на женско лице да живее в лаврата, за да не се повдигне против някого вражия битка.

След това светецът му предрекъл онова, което ще последва.

- Както мисля - казал той, - ти ще бъдеш тук недълго: защото Бог иска да ти връчи епископството в скитополската църква.

Това предсказание впоследствие се сбъднало.

След това преподобният започнал да приема всички идващи. Така той приел Домнин, родом от Антиохия, племенник на Йоан, антиохийски архиепископ; приел и други трима братя мелитинци, племенници на онзи Синодий, който заедно с Акакий бил любител на Евтимий, с имена Стефан, Андрей и Гаиан, след това Йоан, раитски презвитер, Анатолий и Таласий, също Кирион от Тивериада, презвитер на църквата „Свети мъченик Василий” в Скитопол. Като ги приел, преподобният наредил на епископ Петър да им направи неголеми килии и да приготви църква с цялото възможно благолепие. По такъв начин той устроил лавра, по образ на фаранската. И в лаврата дошъл иерусалимският патриарх Ювеналий със свети Пасарион, който тогава бил хорепископ, и с Исихий, презвитер и църковен учител, и осветил лавърската църква. Свети Евтимий тогава бил на петдесет и две годишна възраст. Патриархът поставил и двама дякони за лаврата - Домитиан и Домнин, а презвитери били Йоан и Кирион. Великият Евтимий се радвал духом за освещаването на лаврата му, а особено затова, че се видял с патриарха, преосвещения Пасарион, и с Исихий благослова, които били преславни светилници. Но не се навършили още седем месеца и свети Пасарион починал, бидейки в дълбока старост.

В седемдесет и петата година от живота на преподобния Евтимий бил четвъртият Вселенски събор в Халкидон против Диоскор, нечестивия александрийски патриарх. На събора присъствали и някои от учениците на преподобния, удостоили се с епископския сан: Стефан, епископ на Иамния, и Йоан, Сарацински епископ, приемникът на Петър Аспевет; като записали определенията на Халкидонския събор, те ги предали на своя авва, свети Евтимий. Той приел изповядването на вярата, изложено на Халкидонския събор, признал го за православно - мълвата, че великият Евтимий ще последва Халкидонския събор се разнесла бързо из цялата Палестинска пустиня и между всички монаси, от които мнозина вярвали неправославно. В същото време в Палестина дошъл някой си еретик Теодосий, на вид - монах, а в действителност - нечестивец, изпълнен с лъжеучението на Евтихий; той произнесъл хули за светия Халкидонски събор, твърдял, че като че ли на него била отхвърлена догмата на православната вяра и възстановено Несториевото лъжеучение, и разпространявал много други непристойни и лъжливи творения. В Палестина тогава се намирала царица Евдокия, съпруга на благочестивия цар Теодосий Младши; след смъртта на своя мъж тя живеела в светите места. Еретикът Теодосий отначало увлякъл царица Евдокия към отхвърляне на Халкидонския събор; след това заразил с ереста си много пустинни отци и ги направил свои единомишленици. След това с множество прелъстени монаси повдигнал бунт против патриарх Ювеналий и настойчиво го убеждавал да отхвърли постановлението на Халкидонския събор, а когато той отказал, го свалили от патриаршеския престол. И Ювеналий отишъл в Константинопол при цар Маркиан, а Теодосий, опирайки се на съдействието на царица Евдокия и силата на заслепените от ереста монаси, които му помагали, седнал на патриаршеския престол и причинявал много зло на православните. От епископите и клириците, които не искали да имат общение с него, едни низвергвал, други мъчил и убивал и вече увлякъл след себе си всички палестински монаси, освен тези, които били в манастирите на преподобния Евтимий: като имали пред очи примера на своя отец, те твърдо стоели в православието. Лъжепатриархът Теодосий употребявал много старание да доведе преподобния

до общение със себе си – чрез непрестанни пратеничества при него, молби и заплахи и с всякакви средства се стараел да го привлече към своята ерес. Но преподобният не бил уловен от вражите мрежи и не се поколебал от лукавството му. Обременявайки се всеки ден от изпращаните коварни молби на Теодосий, той събрал братята и като им заповядал усърдно да се пазят от ереста и да се държат твърдо в православието, се оттеглил в голямата пустиня. Мнозина от братята също постъпили така, избягвайки притесненията от страна на еретиците, и подражавайки на своя отец, те отишли в пустинята.

След многото и безчислени свои трудове преподобният Евтимий се приближил към блажения си край, който предвидял по Божие откровение.

Като казал това, преподобният пуснал всички, освен Домитиан. Преживявайки в олтара три дни, починал с мир в съботната нощ и бил причислен към своите отци, преживявайки на земята деветдесет и седем години. Това станало на 20 януари. Вестта за смъртта му незабавно се разнесла по цяла Палестина и от всички манастири и пустини се стекли монаси, сред които бил и великият Герасим, и се събрало голямо множество народ. Пристигнал и светейшият патриарх Анастасий с целия си клир. Поради множеството народ било невъзможно да се погребее честното тяло на преподобния до деветия час, докато накрая, по нареждане на патриарха, войници не отстранили народа и тялото на светеца било тържествено погребано. Всички плачели заради раздялата с него; особено неутешимо плачели за него дошлите от Нитрия Мартирий и Илия, които впоследствие заемали патриаршеския престол в Йерусалим, съгласно пророчеството на светеца: тъй като след Анастасий на престола встъпил Мартирий, след Мартирий бил Салюстий, а след него – Илия, както пише за това в житието на преподобни Сава. А блаженият Домитиан, ученикът на великия Евтимий, не се отдалечил от гроба на своя авва шест дни и нощи; при настъпването на седмия ден му се явил през нощта във видение свети Евтимий, радостен, със светло лице, и му казал:

- Ела в пригответия ти покой, защото Владиката Христос бе измолен да бъдеш с мен.

Изпълнил се с неизречена радост, Дометиан известил на братята за това. Идвайки с радост в църквата, предал духа си на Господа и бил погребан при гроба на своя отец. След преставянето на преподобния наш отец Евтимий, при гроба му ставали много чудеса и се подавали изцеления за слава на прославяния в Светиите Бог, Отец и Син и Свети Дух. Амин.

Елха в църковния двор

Енориашите на храм „Св. пророк Илия“ се радват на празнично украсена елха в църковния двор. Тя беше благоукрасена от младо семейство.

Рождествено тържество в храм „Св. пророк Илия“ (ж.к. „Дружба 2“)

Днес в енорийският храм „Св. пророк Илия“ се състоя Рождественско тържество. Откриването на празника започна с молитвата „Отче наш“. Децата рецитираха: стихотворението „Молитва“ на Иван Вазов, стихотворението „Ангелче“ на монахиня В. Друмева, стихотворението „Дева Мария“ на монахиня В. Друмева, стихотворението „Християнче православно“ на монахиня В. Друмева и стихотворение „Рождество Христово“ на Галина Златина. Те изпяха няколко песнопения, от които „Богородице Дево, радуйся...“ и „Святий Боже...“. След своето представяне, благодарение на добри благодетели, децата бяха празнично възнаградени с детски Библии, книжки, пъзели, чорапчета с лакомства.

В същият ден се осъществи и Рождественският благотворителен базар. Бяха изложени 50 лично изработени картички и икони от децата към храма, от които бяха продадени 45 броя. Със събраните средства бе организиран празничен обяд за децата.

Пока̀на за Рождествено т̀ржество в храм "Св. пророк Илия" (ж.к. "Дружба 2")

На 21.12.2014 г., тази неделя, в храм "Св. пророк Илия" (ж.к. "Дружба 2") ще се състои Рождествено т̀ржество от 10:00 ч., веднага след св. Литургия. За т̀ржеството децата са подготвили молитвички, стихотворения, песни и прекрасни собственоръчно изработени картички. Пред храма ще се проведе изложението и разпродажбата на картичките.

